

Tõe Sõnumid

8. aastakäik.

Tallinnas, 1924.

Nr. 9/10.

Täendusrikkam tulewiku sündmus.

Möödunud aastakümne tähendusrikkad ja segased sündmused on mitmeid järelemõtlejaid inimesi küsima mõjutanud misjagused muudatused järgnewalt sellele inim põlwele osaks saavad. Meie nägime, et rahwuswahelised ühendused kogu maailmas äkitselt muudetud saiwad. Nägime, kuidas lepingud, mis rahu ja hää ääefätgu kindlustuseks sõlmitud, tükkideks kirstitati ja enda tähtsuse kaotasid. Üks rahwas teise järele haaras sõjariistad ja saatis oma tublimad pojad paremas ditsees lahinguliinile.

Järgnesid kohutawad kuri-wägited, mis üksteisega wõistlefid ja tõrwaltseisjad waatasid õudses hirmus hinge linnipidades päält.

Pragu on awalik heitlus lahinguliinil raugenud kuid salajane rahwuste- ja klassiwaheline lihutustöö ja sõjaka meeolelu ditseb lopsakalt kui ilalgi enne.

Wägivald kipub igal pool pääd tõstma ja sellest põnewast õhkkonnast wäljapääsemiseks ei leita kufagilt teed. Tulewik seisab tumedana ees, nagu see ennegi olnud.

Tulewik awaldatud.

Kas oleks mõistlik oletada, et Jumal sarnasel ajal waitib, jättes kõiki rahwast iseenese

hoolde; et tulewik kinnipitseritud oleks ajal kus kõik inimfond nende asjade ootel ärewuses mis maa pääl peawad asetleidma? Inimsoo ajaloo igas ajajärgus on alati teatawaks tehtud, milajal nad elawad ja neid sündmuffi teatatud, mis pidid tulema.

Weeuputuse päiwil, kui inimeste kurjus suur oli maa pääl, ja Jumal moad weega üleujutada tahtis, saatis ta oma sulase, Noa, läbi rahwale hoiatuse ja teatas neile oma plaanidest.

Kui Soodoma ja Gomorra nõnda sügawale patu sisse olid langenud, t Jumal nendega enam ei wõinud kannatada, saatis ta selle paiga elanikkude hoiatamiseks inglid, kes kõigile teatasid, mis neid ees ootab, kui nad meelt ei paranda. Taewa saadikud ühendasid end Lottiga ja püüdisid nende südameid patust lahutamisele mõjutada; ega nad olid nõnda endid õiguse hääle wastu kõwaks teinud, et ainult

Lott oma tiitardega sellest paigast lahkus, mis tule läbi häwitatud sai.

Kui Israel oma südame kõwaks tegi; kui nad tõrkusid Jumala käsudele sõnatuulelikud olla, mis neile juhatajaks ja õpetajaks oli antud; kui nad teiste rahwaste teedel käisid ja nende jumalate ette kummardasid, siis tõu-

sis üks prohwet teise järele illesse, noomis neid ja piüüdis kõiki õigele teele saata.

Jesaja, Jeremia, Efel ja teised prohwetid tergitasid tulewikuloori ja kirjeldasid sündmusi, mis rahwa kõlbmata elu paratamata tagajärjed pidid olema. Jumala rahwale oli minevikus nõnda täielikult tulewate sündmuste kawa teadaantud, et prohwet Amos ütles: „Isfand Jehowa ei tee midagi, kui tema mitte ei ilmuta oma salajast nõu oma sulastele prohwetitele“. Amos 3, 7.

Kui täielikult oli Israelile Messia esimine tulemine teada antud! Pea ainsamgi Wana Seaduse prohwet ei olnud Kristuse tuleku kuulutamise kohta erapooletuks jäänud. Kui wähe oli sellepärast Israelile wabandust, et nad Messia esimest tulekut ei tunnud!

Prohwetikuulutust, mis kuni vähemate peensusteni täide läinud, tarwitame meie nüüd tõendusena, et Pühhal Kirjal Jumalik alus on.

Wana Israel oleks wõinud tema tuleku aega teada ja Kristust kui kogu maailma õnnistegijat wastuwõtta.

Kristuse teine tulemine.

Äärmiselt selgelt on need sündmused, mis ühenduses tema tulemisega, teada antud.

On öeldud, et tema saab teist korda tulema (Ebr. 9, 28), et ta saab tulema pasuna healega ja et surnud saawad tema healt kuulma ja haudadest wälja tulema (1. Tesf. 4, 16; Joan. 5, 28), et tema taewa pilwete peal saab tulema suure wäe ja auga (Matt. 24, 30; 1. Peetr. 1, 7; 4, 13), et iga film teda saab nägema — nii nähtaw, kui wäik, saab ta tema tulemine olema (Jlm. 1, 7; Matt. 24, 27) et illesäratatud ja muudetud usklikud temale wastu illeswõetakse õhku (1. Tesf. 4, 11) et hukkaminejad sel päewal kaljude ja mägede poole hüüdma saawad, et need nende päälle langeksid ja neid selle filmade eest finnikataksid, kes aujärje pääl istub. Jlm. 6, 15—17.

Kaksteistkümmend wõdi enam suurt prohwetikuulutuse ahelikku juhitud meid samm sammult läbi minewiku ajaloo ja näitawad kõik meie aja pääle, mil kõikide ajajärgude lootus peab täideminema.

Danieli raamatu ettekuulutused.

Danieli raamatus leiduwate imeliste ettekuulutuste üle saadi alles selle rahwa põlwe ajal selgusele. Danielile oli öeldud tema nägemiste kohta: „Pane raamat pitseriga finni, kuni aeg otja saab“, ning selle üteluslega kokkõlas on minewa aastasaja kestel kõige nende ettekuulutuste üle Jumalik walgus paistnud,

nõnda, et mitte üffi neid ettekuulutusi, waid ka nende tähendust kõiges maailmas kuulutatakse.

Selle raamatu teine peatükk teatab ühest unenäost, mis Nebukatnetsarile, Babeli kuningale anti. Selle kuu läbi oli maailmariikide saatust ettekuulutatud, mis alates kullast peaga, wiimast rauast ja sawist jalgadega lõppes.

Kuningas nägi, kuidas üks kiwi maha heideti, aga ei mitte kättega wisatud, see kiwi lõi kuu jalge pääle ja purustas kulla, hõbeda, wase ja raua kui põrmu peksanduse põrandal.

Sellejärele öeldi, et kõigi nende maisete, kaduwate kuningriikide asemele „wõtub taewa Jumal ühe kuningriigi illesehitada, mis ei pea saama ärarikutud ei igaweste; ja see kuningriik ei pea mitte teise rahwa kätte saama; see peab pihuks lödma ja äralõpetama kõik kuningriigid, aga ise jääb ta igawesti seisma“.

Kui meie seda päätükki salm-salmilt loeme, ja neid prohwetikuulutusi ajalooa wõrdleme, siis leiame küllalduses tõendust, et meie praegu sel ajal elame, mida selle kuu warwaste läbi ettekujutatud! Peagi wõib see kiwi selle kuu sawist jalgu tabada ja siis saawad selle maailma riigid Kristuse igawese riigile maad andma.

Danieli seitsmes peatükk käsitab sedasama pikka ajajärku. Sääli nähti kuidas neli suurt kistjat elojast merest wälja tulid, üks teistsugune, kui teine.

Need elajat esitawad Babelit, Meda-Persijat, Kreekamaad ja Rooma. Lõpuks kirjeldatakse kuidas neljandama elaja walitsemise ajal taewas kohus aset wõttis ja raamatut lahti tehti.

Üks teine prohwetlikude sümboolide ahelik on kirjeldatud Danieli kahesandamas päätükis, mis, alates Beltsatsari ajast, tähendusriikaste teenäitajatena esinewad. Kui prohwet Daniel tungiwalt selle unenäo seletust palus, ilmus temale ingel Kabriel ise, juhatas teda lõpu aja pääle ja ütles: „Inimese poeg, pane lähele, sest see nägemine näitab wiimast aega“.

Lõpuks awaldatakse üheteistkümmendamas päätükis tulewik ilma sümboolideta, mõne sündmuse kohta kuni kõigewähema peensuseni alates Dariuse, Meda mehe päewist, kuni suur würst Mikaeli illesdõusmiseni. Danieli 11-mas päätükis olewast 45 salmist on juba 44 salmi minewikus.

Wimane salm läheb täide kuningate Kuninga tulemisega.

Prohwetlikud ajajärgud Jlm. raamatus.

Jlmutamise raamat on selleks antud, et seda näidata, mis warsti peab sündima.

Õnnistused mis neile on töötatud, kes seda loewad, kuulewad ja selle järele teewad, mis senna sisse on kirjutatud, saawad nüüd ime'ilisel wiisil teoks. Õmutamise raamat ei ole mitte enam kinnipitiseeritud raamat. Prohwetikuulutamise seitsmest kogudusest, pasunast ja pitserist, kolme inglil kuulutusest ja teistest prohwetlistest ettekuulutustest, võib nüüd suuremalt jaolt kõiki mõista ja neid kuulutada selle kõigele maailmale.

Walgusepiltide taoliselt liiguwad prohwetikuulutused meie silme eest mööda, ja juhiwad meie tähelepanu maailmadraama lõpu akti pääle. Kes meieaegseid maailmasündmusi, waatab ja olufordi seltskondlises kul ka kirilises elus tähele paneb, samuti ka raskusi ja wiletsust kogu maailmas, see võib prohwetikuulutamiste uurimisel ühes Õmutamise raamatu kirjutajaga üelda: „Waata tema tulek peal Ükski eelmine rahwapõlw ei ole sarnastes olufordades elanud.

Kristuse ettekuulutus tema tuleku kohta.

Ragu Matteus meile teatab tutwustas Kristus oma jängreid enda tulekueelsete märkidega.

See aeg lähenes kus ta oma jängritest pidi lahkuma ja kui nemad Õlimäel tema ümber kogusid, küsisid nad temalt: „Ütle meile mil ajal peab see kõik sündima ja mis peab sinu tulemise ja maailma aja lõpetamise märk olema?“ Palju wõiks nende märkide kohta kirjutada, mis just praeguse rahwapõlwe ajal täide lähewad, kuid meie paneme siin ainult ühte märki tähele, mille pääle Kristus iseäraliselt rõhutas. Jängrid küsisid: „Mis saab sinu tulemise märk olema?“ Kristus wastas: „Ja sedasinaft kuningriigi armuõpetust peab kuulutatama kõiges maailmas tunnistuseks kõige rahwale ja siis wast tuleb ots“.

Ewangeeliumikuulutus ajomärgina.

Meie wõiksime küsida: Misugune tähendus on meil selleks, et ewangeliiumit kõiges maailmas kuulutatata? Piibli tõlkimine ja selle laialilaotamine 725 keeles kõigis maailmajogudes wilmase aastajaja jooksul on üks tähelepanemisewäärilistest sündmustes selle märgi kohta. Jumala sõna wõidab samm-sammult poganluse ebajuu kindlusi. Seda kuulutatata hõttendotlaste ja endiste inimeste sõjate seas. Paljud pöörwad poganluse alamatelt astmetelt ja wõtawad Jumala igawest tõde wastu.

Üks juhtiwatest praegusaja missioonitegelastest ütleb kristluse laialilaotamise kohta:

„Sada aastat tagasi ei olnud Jaapanis ainsamatki teatud kristlast; mitte ainsamatki Koreas; wähem kui kümme Hiinas ja ainult mõned sajad Indias. Täna on 90.000 protestantlist kristlast ja nende poolehoidjat Jaapanis, 200.000 Koreas, peaegu üks miljon Hiinas ja 1.617.000 Indias. Indias rohkeneb kristlaste arw iga kümme aasta jooksul 50% wõrra. Hiinas kasvab nende arw iga kümme aasta jooksul kahetordseks ja Koreas on, alates sest päewast, kui esimene missionär nende juure tult, igal tunnil läbistatu üks kristlane wõidetud.“ „The New Era in Asia“ lhf. 211.

Sarnaseid tõendusid leiaksime palju, mis Kristusest etteõeldud märgi täideminekut näitawad. Meie oleme jõudnud selle prohwetilise ajajärgu juure, mis aega igawikuga ühendab. Kristuse tulek on sündmus, milles suur tähendus on. Kas oleme meie tema tuleku jaoks ettevalmistatud? Neile, kes ei walwa, saab tema, kui waras õffel, tulema. Meie kindlus seisab selles, et meie eneste jalad eesimatale prohweetilisele sõnale asetame ja end selleks ettevalmistame, enda patud ülestunnistame ja mahajätame ning end selle hooleks palume, kes õndsaks teha wõib neid, „kes tema läbi Jumala juure tulewad“. Ebr. 7, 25.

Siis wõib Jumala laps rõõmuga tulewikku waadata ja ühes prohwet Jesajaga üelda:

„Waata, see on meie Jumal keda meie oleme oodanud, ja tema peastab meid; see on Jehowa, keda meie oleme oodanud, olgem wäga rõõmsad ja rõõmustagem tema ärapeastmise pärast“.

Tänu saagu Jumalale, et ta oma rahwale aegade kõfidue kohta omas sõnas on seletust annud ja seda täna kõigele ilmale laskeb kuulutada.

Ruid samal ajal hoitab ta oma rahwast waleprohwetite töö ja õpetuste eest, kes ütlewad: „Waata, siin on Kristus, ehk seal, ärge uskuge mitte. Waata mina olen teile seda enne ütelnud“. Matt. 24, 23. 25. Kirjeldades oma tuleku aja eel olewaid sündmusi ütleb ta:

Rõnda ka teie, kui teie näete seda sündinawat siis tundke, et see ligi on usse ees. Tõeste, m'na ütlen teile: Seesinatse põlwe rahwas ei lõpe mitte ära, kunni see kõik saab sündinud... Aga sest päewast ja tunnist ei tea ükski, ei inglidki taewas, ega Pöeg, kui aga Isa üksi. Katsuge, walwake ja paluge Jumalat, sest teie ei tea mitte, millal see aeg on.

Aga mis ma teile ütlen, seda ütlen ma kõigile: Walwake! Mark. 13, 29. 30. 32. 33. 37.

J. L. Shaw'i ainetel.

Suurte sündmuste warjudes.

Paremad tulewiku väljawaated, mille üle inimene italgib, alates ajast, mille esimene inimpaar Eedeni aeda asetati — järelemõtelnud ja mida oodanud, on just otse meie ees. See on hoolimata sellest ideasjast — et eluküpsed rahwajuhid igal pool häwitust ja kokuwarisemist kardawad ja näewad — ometigi tõde.

Maailma seisukorda võib praegu tõesti segasaks ja mõistatuslikuks pidada. Kuid nendele mõistatustele on võimalik seletust leida. Ühes raamatus, mis aastatuhandet tagasi kirjutatud, ei ole mitte üksi meie aja maailma seisukorda teada antud waid on meile ka läbi niisuguste olufordade, mis oma ajal näeme, kindel pääsetee kättejuhutatud.

Kuid inimesed lasewad enestest kuulda wale kartuse- ja hädahüüde häält. Järgnewad hädahüüded on ainult mõned tuhandete seast.

Sherwood Eddy, tuntud rahwamees Ameerikas, ütles 1921 aastal: „Meie oleme maailmaselguse tühjused, mis sugust enne ei ole olnud“.

Ameerika ajakirja: „Wall Street Journal“ juhtkiri tõendas mõni aeg tagasi „et kahtlane on, kas meie seast keegi küllalt mõimeline on meie eel olewaid maailma probleeme mõistma“.

Niisugusi ütelsi mõiks pilwita arwul ette tuua.

Ulewelnimetatud hädahüüde seast paistab filma iseäranis ühe uue, kirjeldamata häwitawa ilmaõja hädahüüde.

Sisley Huddleston kirjutab: Maailma praegune seisukord teeb Euroopa rahu ainult sõjariistade rahuks, mille jooksul hinge tõmmatakse, rahu — rõhuw rahu, aga siiski sõrdlemise rahulik tund — wiimase Armagedoni lõpu eel.

Inimlised plaanid wiitwad efektile.

Dugeja võib iseeneses küsida: Kuidas wiitwad meil niisugused röömustawad väljawaated olla, kui kõik sündmused kõgehirmsama sõja pääle näitwad ettetähendama, kui isegi Armagedon (Waata: Ilm. 16, 14 — 16) ähwardab ja meil nähtawasti ainsamatki väljepääse teed ei ole?

Tõelik abi ei tule mitte inimeste nõu läbi waid seda võib meile ainult kõgewõgewama käsiwars saata. Suurem osa rahwast ootawad kõikide asjade korraldamise inimeste poolt, jättes Jumala nõu hoopis tähelepanemata. Meie peafime aga Jumala Waimu

juhatusi tähelepanema mis ütleb: „Sest kui nemad ütlewad: Rahu on ja pole ühtegi hädal siis tuleb äkiline hukatus nende peale, ... ja nemad ei pease mitte“. 1. Tesf. 5, 3

Meie käime siis efektile wiitwa märgutule järele, kui meie tahame inimlikkude plaanide järele rahu teele jõuda. Sest Jumala prohwet ütleb: „Aga hõelad on kui meri, mis tuulest aetakse, sest see ei wõi rahu seista waid tema wesi ajab välja kõntsa ja muda. Hõelatel ei ole ühtegi rahu, ütleb minu Jumal“. Jes. 57, 20. 21.

Prohwet Jeremia elas ajal kui Nebukadnetsar Juda wastu wõitles ja Jerusalemma, mis Juda rahwa kindus ja päälinn oli, ärawõttis.

Jumala ümberkäimine Israeli ja Juda pattudega Kristuse esimese tulemise eel, oli teatud mõddul eeskujus nende raskuste pääle mis ka Kristuse teise tuleku eel elawat rahwapolwe nende kurjuse pärast nüeldakse.

Meid wiimaseaegseid sõjastseene waabeldes hüüab Jeremia: „Mu süskond, mu süskond! ma tunnen walu oma südamel külgede sees, mu süda koliseb mu sees, ei ma wõi wai olla, sest mu hing kuuleb pasuna healt ja sõja karjumist... Ma nägin ja waata, wiljaline põld oli kõrb ja kõik tema linnad olid maha ristud Jehowa ees, tema tulise wiha pärast“. Jer. 4, 19. 26. Meed sõjastseened, mis Jeremiale nõnda suurt hingepiina walmistaksid, on täielikumalt kirjeldatud Ilmutamise raamatu kuuetes kümnendamas päätkütkis, kus on öeldud et kurja waimude waimud maailma rahwaid wiimasele suurele Armagedoni lahingule koku koguma saawad.

Majandusline kriis.

Maailma majanduse juhtiwad jõud teatawad awalikult „üleilmsetest majanduslistest leerdkütkimistest, mis peawad saama lahendatud, kui meie praeguse aja tsiwilisaatsoon edasilestma peab“.

Tahtes mõista majanduslise kriisi tähendust ja põhjuseid ning wõitlust kapitali ja töö wahel, loetagu apostel Jakobuse raamatu wiitendamat päätkütki. Sääst leiame et ta nende tööliste hädahüüetest kirjeldab, kes põllul tööd teinud; sääst leiad kirjelduse rihastest, kes prassimises oma himude järele elanud kuid ka manitsuse „pitka m. elega“ olla ja kannatlikult Issanda tulekut oodata. Pau-

Ius kirjutab Jamuti wiimase aja kohta: „Alga see olgu sulle teada, et wiimsil päwil h'irmsad ajad peawad tulema.

Seft siis on inimesi, kes iseenes'est palju lugu peawad, kes rahaahned, hooplikud, suurelised...“ 2. Tim. 3, 1. 2.

Wastuhakkamine seadusandliste wõimudele.

Kest hukkawate loodusejõudude häwituse läbi esilekutsutud hädahüüdeid on järjest wastuhakkajate rohkehulkade waenuhääli kuulda, kes end selleks igel pool koondada püüab, et selle aja õiglusetuse wastu protesti tõsta ja kangekaelse wastupaneku püüete läbi enda rahulolematust awaldada.

James M. Beck, Ühisriikide ülemkohtunik, ütleb rääkides praeguse aja kuritegewusest, et nende arw üheksa aasta jooksul 400% on suurenenud.

Loomulikult peaks mõtlema, et maailm, keda niisugused hädaohud ähwardawad, kaineks saama peaks, kuid ometi ei ole asi nii.

Langemine kõlbliisel alal.

Mr. Sumner, kõlwatuse wastu wõitlemise seltsi sekretär New York'is, ütles hiljuti kõlbuse seisukorra kohta järgmist:

Kui keegi wõõras, kes Ameerika elu ei tunne, ühe nädala meie kinodes näidetawaid pilte waatleks, peaks ta tahtmatalt otsusele tulema et kõik Ameerika abielurahwas üksteise wastu truuduseta on.

Ostustades isegi meie paremate piltide järele, ei ole ainsamatti õiget abielu; kas mees wõi naine on ilka jään truuduseta ja lapsed käiwad enda wanemate patustes jälgedes“.

Meie aja kuritegewus ja õigusetus, ühes sellega kaasastäwa wägiwaldsusega, lõbus-tushimuga ja taltsutamatuslega on õnnist'gija poolt juba ammu etteüteldud, kes meid selle eest hoiatas, üteldes: „Ja nõnda kui Noa päwil oli“, „Nõndasamuti ka kui Lotti päwil oli“, „Seda wiisi peab olema 'el päewal, kui inimese Poeg ilmub“. Luf. 17, 26. 28. 30. 1. Mos. 6. pääti'kis leiame tea'ed Noa ajal walitsewate olukordade kohta maailmes ja et „inimese kurjus suur oli maa peal ja kõik tema südame mõtete mõtlemised üsna kurjad igapäew“. 1. Mos. 19. pääti'kis on kirjeldud see piirita kurjus ja kõlblusewastan: o'ek, mis Soodomas ja selle ümbruses maad wõttis, kui need Lotti päwil arahawitatud said.

Kristus ütles et see, mis sel ajal rahwa seas maad leidis, saab siis jällegi korduma, kui inimese Poeg taewa pilwetel ilmub.

Kirikud ei ole enda ülesande kõrgusel.

Tähelepannes kurb seisukordi, milles kõik maailm wiibib, ja mis möödapääsemata hukatust toob, peaksime loomulikult ootama et kõik waimulikud organisatsioonid — kirikud — äärmiselt elawad ja Jumala Waimuga täidetud oleksid. Kuid tõelikult on olud hoopis wastupidised. Isegi ilmalikudes ajakirjades leiduwad sellekohased kaebähäälid, teiste seas näituseks:

„Meie koolid ja kirikud jätawad hooletusesse kõigeülemal elusaladuse õpetamise — iseene ihu ja waimu üle walitsemise, õigluse tunde mis põhjendatud Jumalast loodud ja walitsetawa maailmadetäiuse põhjalusel“. Viimases, et kiriklitude usuõpetajatega ei paista kõik asjad nõuetewas korras olewat, korraldati hiljuti W. T. Ellis'i poolt sellekohone laiaulatusline teadetekogumine käies paljudes kirikutest ja kuulates jutlustamisi.

W. T. Ellis awaldas kuulnud ainete mõju kohta enda õisuse järgmistes sõnades:

„Harwa kuulsin ma meest, kes kui surelik surelikkude wastu rääkis, kes Jumala prohetina teadlik oli oma kohustustest ja kindlast ning tõendewa't ütles: „Nõnda ütleb Jumal“.

See kurb seisukord nõndanimetatud kristlikus kirikus on üks tähelepanemiswäärilistest ajamärkidest, seft kui Kristus maa'pääle el'as ütles ta kord selle tähendusriikka küsimise: „Siiski kui inimese Poeg tuleb, kas tema usku leiab maa pealt?“ Luf. 18, 8.

Õespool ettetoodud tähelepanemiswäärilises prohetikuulutus on öeldud: „Alga see olgu sulle teada et wiimsil päwil hirmsad ajad peawad olema“. Pääle selle, kui ta nimetab on nimetanud hooplikke, suurelisi teotajaid ja wanemate sõnapõlgajaid, et need kõik „liha himusid enam armastawad, kui Jumalat.

Kellel on Jumalakartuse nõgu, ega selle wäe põlgawad nemad ära“. Loetaagu hoolfasti 2 Tim. 3, 1 — 5. Siin räägitakse inimestest, kes endid wälisuse poolt kristlikus rahwas peawad, kes tunnistawad endid kristlased olewat, neil on „jumalakartuse nõgu“ wõi paiste, kuid k's tõelikult Jumala tundmisest kaugel on, kes tema jumaliku looja wäe äraalgawad.

Israel — õlipuu.

(1. järg.)

Selles lahe Isaaki poja loos on ka meile üks õpetus „Suurem (wanem) peab wähe- mat (nooremat) teenima“, kõlab jumalik üte- lus. „Et enne peetud nõu Jumala ettenäge- wuse järel pidi kindlaks jääma, ei mitte te- gude pärast, waid kutsuja pärast“. Rooma 9, 11. 12. Vihalikul Israelil ei ole selle põhjal mingit rohkemat eesõigust, et ta Abraamist tulnud on ja ennem Jumala rahwas oli, kui Israelil paganate hulgast. Ka prohwa. Osea läbi räägib Jumal: „Mina tahan omaks rahwaks hüüda, mis ep ole mitte minu rah- was (olnud)“. Rooma 9, 25.

Sel moel kõrwaldatakse Esaw ja Ismael õlipuu tüwest suure aedniku enese kae läbi (Joh. 15, 1 2) ja Jakobis kaswab tüwi oks- teni edasi.

Jakob, kui kolmas ja wiimane osa tüwest.

Jakob wõttis oma ema kaasabil Esawilt isa õnnistuse ära. 1. Mos. 27, 1 — 29. See üle wihastas Esaw ja mõtles Jakobit ära häwitada, salm 41. Rebekka ja Jakob nägid nüüd, et nende külw head lõikust ei walmis- tanud. Jakob pidi põgenema. Rahetsusmeel- felt, mahajäetult ja wäsinult pani ta oma pea õhtul ühe kivi peale; Jehoowa ilmutas ennast temale unes ja tõotas talle oma ing- lite kaitset, mis taewaradelil üles ja alla käisid; ülewel aga walwas Jehoowa film tema üle. Jehoowa kordas jälle temale tõo- tust, mida ta Abraami ja Isaakiga teinud oli: „Mina olen Jehoowa, su isa Abraami Jumal ja Isaaki Jumal; maa, mis peal sa magad, tahan ma sulle ja su soole anda. Ja sinu sugu peab saama kui mulla põrnu ja ennast laiali laotama õhtu poole ja hommiku poole, ja sinu sees ja su seemne sees peawad kõik maailma suguwõrsad saama õnnistatud“. 1 Mos. 28, 13. 14.

Jakob tõotas hommikul oma isade Juma- lat enese Jumalaks walida ja talle kümnust kõigist omast sissetulekust anda. 1 Mos. 28, 20—22.

Kuid weel üks teine ja pärastine muu- datus pidi Jakobis ka seesmiselt sündima. See sündis aga alles sellel õnnistuse õl Jabbofi jõe ääres, kaksikümmend aastat hil- jem. Jakob ei olnud oma waimuandeid, mida ta omas, mitte alati kõigepühamal wiisil tarwitanud. Esimese sündinise õigust ei saa- nud ta mitte ausal moel, selle eest pidi ta juba oma abielumise juures wiija wastu

wõtma. Sell: peale waatamata wiis ta oma eelndu läbi, päris omale tartuse, hoo- luse ja Jumala õnnistuse läbi kaks leeri ja ihe hea nime, õlgugi et Laaban tema palka kahelümne aasta jooksul kümme korda muut- nud oli. 1. Mos. 31, 36—42. Laabaniga sai ta küll weel õigeks, aga Esawiga õienduse puhul, pidi ta juures Jumala wäge kõwen- datud mõddul olema, — seepärast see palwe- õõ. Koidu ajal murdus wiimaks ta süda. Ta nuttis ja palwetas (1 Mos. 22, 21—31; Osea 12, 5) ja sai uue nime.

Küsimuse peale: „Mis su nimi on?“ tuli kaeblik wastus: „Jakob!“ üle ta huulte, mille peale Jumal trööstiwalt ütles: „Mitte enam Jakob, waid Israel. (s. t. Ürawõitja), peab su nimi olema“.

Inimestega, nii kui oma wana pimeda isaga ja Laabaniga oli ta wõitlus mõõda; nüüd oli ta wiimaks Isandaga, Juurega, millest ta seni elu sai, wõideldes wõitnud! Õnad: „Ma olen Jumalat palgest palgesse näinud, ja mu hing on peastetud“, tunnis- tawad tema seesmisest hingerahust. See muu- datus peab ka iga inimese südames ja ka iga lihaliku Israeli mehe juures sündima, kui ta „Eaaweti soo juurest“ elu ja jõudu saada tahab. Kõikidele on meie Issanda õnad maks- wad: „Tõeste, tõeste,“ mina ütlen sulle, kui leegi ei sünni ülewelt, ei wõi tema mitte Jumala riiki näha“. Joh. 3, 3.

Kaksteistkümmet haru ja tema äramurtud oksad.

Seni leidsime, et Jeesus Juur on, ja et suguisad, Abraam, Isaak ja Jakob Õlipuu tüwe kujutawad; Kroon peab aga kaheteist- kümnest harust, Jakobi (Israeli) kaheteistkümmest pojast koos seisma. Pühakirja ridade järel on Jakobi poegade nimed: Ruben, Simeon, Lewi, Juda, Ian, Newiak, Kad, Usfer, Isaskar, Sebulon, Joosep ja Benjamin. 1. Mos. 23, 30; 35, 18. Nende kohta ütleb Paulus: „Kes on Israeli rahwas, kelle päralt on lapse õigus, ja auu, ja seadu- sed, ja käsuaandmine, ja Jumala teenistus, ja tõotused; kellepäralt on wanemad ja kellest Kristus tuleb liha poolest, kes on kõikide üle Jumal, kiidetud igaweste, aamen! Rooma 9, 4. 5.

Nii oli Israel kõigi waimulikkude õnnis- tustega annetatud ja selle läbi seisukohta pandud, et terwele maailmale waimulikk

rooga anda ja kõigi inimesi üheks Jumala Israeliks teha. Selle puu okstel oleks wõinud kõik linnud taewa all warju leida, nii kui Jeesus, Matt. 13, 31, 32 õpetab, sest tema koda pidi kõige rohaste palwefojaks hüütama. Jef. 56, 7. Wälise templi auulikkus ja ilu, jumalateenistus ja ohwite rohkus on aga rahwuslike uhkuse nõnda Israelt rahwasse tõstnud, et nad, paganatega läbikäimist põlates, et end mitte rojastada, oma eluwõiside läbi Jumala nimele häbi tegid ja teotasid (Rooma 2, 17 — 24) ja sel kombel enesele hukatuse walmistasid. Sella läbi, et nad Jeesuse risti löid, täideti nende kuritegewuste mõdt. Israelt juhtide kisa: „Tema weri tulgu meie ja meie laste peale“, jai liiga ruttu kuulnud. Nende laud sai neile löiels, wõrgutamise paelaks, pahonduseks ja kättemaksmiseks. Rooma 11, 9. Jeremia ettekuulutus läks kirjatähelikult täide: „Saljaks õlipuuks, mis ilus oli oma näpuga wilja pärast, on Jehowa su nime (täht. ennem) hüüdnud, suure kärina heelega on ta tule tema wastu süüdanud põlema, ja tema oksad süüatse paljaks. (S. van Essi tõlge ütleb: Suure kärinaga süttab ta tule tema üle põlema ja tema oksad murtakse maha.) Jerusalemm põletati Roomlaste poolt ära, rahwas pillati laiali ja ilus õlipuu, mille oksad enamjagu ärapõlenud on, seisib häda dates seal. Minult mõningad rohelsed ja wiljaga tõidetud oksad, millena apostlid ja efimeisi kristlasi wõib kujutada, wõis weel näha puu iluna; ülejäänud Israel on nüüd oma üskmattuse läbi paganatega ühesarnaseks saanud, ja metsõlipuuks nimetud, millede oksad proegu weel õnnistud sisepookimist ootawad. „Seepärast, waata heldust ja hirmu... nende wastu kes on langenud. Rooma 11, 22.

Mets pookokjad sisepoogetud.

Jer. 11, 18, 19 salmi järele oli see saadana plaan, Israeli, kui rahwuse langemise puhul, kogu äralonestomise plaani, kogu puud ühes wiljoga tähts ärahäwitada. Aga Issand ei lastnud seda sündida. Minult need said hukka, kes olid ta wastu patustanud. See mõte oli ka Paulusele dieti selge, seepärast wõttis ta need kirjakohad Jer. 11, 16 — 19 salmifil kui sisejuhatus-kirjakohadeks Israeli seisuforra selgitamise korral, Rooma raamatus 11, 16 — 24. Ta kirjeldab Israeli kui head õlipuud, uskmeta Juuta kui äromurtuid offi ja paganaid kui mets pookoffi, kes Israelisse, heasse õlipuusse, sisepoogetud on.

Sessamas mõttes kirjutab Paulus Ewes. 2, 11 — 20: „Seepärast tuletage oma meele,

et teie, kes teie ennemuiste lihapoolest paganad olite, ja seda ümberleikamata rahwaks hüüti neist, keda wõldi ümberleikatud olewat, mis kättega tehakse; et teie sel ajal ilma Kristuseta olite, kaugel ära Israeli koguduse õigusest, ja wõdrad tõutuse seadusest, ja teil ep olnud lootust, ja teie olite ilma Jumalata maailmas. Aga nüüd olete teie, kes teie ennemuiste kaugel olite, Kristuse were sees ligi jaanud Kristuse were läbi. Sest tema on meie rahu, kes mõlemaid (s. o. Juda rahw. ja paganaid) on üheks teinud ja on selleaja waheseina maha kiskunud, kui ta oma liha sees kautas waenu, see on k ä s u s ò n a d e k ä s u tema kometego, et tema neid kaks enese sees ü h e k s uueks inimeseks pidi looma, rahu tehes... Ja tema on tulnud, ja rahu kuulutanud teile, kes teie kaugel (paganatele) olite, ja neile kes ligilähedal (Juuda rahw.) olid; sest tema läbi wõime meie mõlemad ühes waimus ligi minua Isa juure. Seepärast ei ole teie enam wõdrad ja majalised, waid pühade seltsi rahwas ja Jumala kodakondsed, apostlite ja prohwetide raja peale üleschitatud, kus Jeesus Kristus ise nurgakivi on“.

Sellest järeldades saab siis Kristuse läbi süda, iseloom ja elu muudetud, ja Püha Waim elab kui kaasabi ja taewaliku pärimisõiguse pant, meie südames. Rooma 8, 12 — 17, 11. Sel moel wõib iga rahwas ja iga hing üle terwe maakera pottude andeksõndmist saada ja heasse õlipuusse sisepoogetud saada.

Nüüd järgiwad Israelisse kuulamise wälised tundemärgid: „Sest meie oleme ka kõik ühe Waimu läbi üheks ihuks ristitud, olgu Juda mees ehk kreeka rahwas, olgu sulased ehk wabad inimesed“. 1. Kor. 12, 13.

Jumala käsud, kui edasine tundemärk. Kümne kästu, mida Jumal kord oma sõrmega kirjutas (2. Mos. 31, 18), Kristuse läbi Mosesele üleandis (2. Mos. 31, 18; Jak. 4, 12), mida tema seaduselaefasse pani, (5. Mos. 10, 5) en Jumal nüüd, uue seaduses Püha Waimu läbi uuele Israelile südamesse kirjutanud. Hefek, 36, 25 — 27; Jer. 31, 31 — 33. Natfareti Jeesuse usk wõimaldab neid pidama, nii kui seda Jlm. 14, 12 tõendab.

Jef. 56, nii ka Ew. 2, 11, järele nimetatatse paganatest saanud Israeli „wõdraks“, kes Jehoowa poole hoiawad, ja ka tema hingamise päewa — mitte nädala estimest waid seitsmendamat päewa, nii kui seda 2. Mos. 20, 8 — 11 nimetatatse, — pühitsewad. Järgneb.

Igawene aeg.

Sõna „igawese“ seletus langeb Jumala sõna järel 3. jalku. Teda tarwitatakse piiblis 235 korda. Tema all mõistetakse:

1. Ajapiikkust ilma piirideta, täh. ilma alguse ja lõputa.

Abraam... kuulutas sealsamas Jehowa, igawese Jumala nime 1 Mos. 21, 33. „Ets sa ei tea? Ets sa ole kuulnud? Igawene Jumal, Jehwa, maailma otste looja, ei wäsi ega tüdi ära“ Jes. 40, 28. „Aga Jehowa Jumal on tõde ise, üks elaw Jumal ja igawene kuningas“. Jer. 10, 10. Need kohad näitawad meile, et Jehowa üks igawene Jumal ja kuningas on, ilma alguseta ja otsata. Et ta igawene on siis on tema nimi ka igawene. See on iseloom. 2 Mos. 34, 5. 6. Sest Jehowa on hea ja tema heldus kestab igaweste ja tema tõsidus põlwest põlweni. Paul, 100, 5. See õigus on igawene õigus. Paul 119, 142. Ma olen sind üirikiseks ajaks mahajätnud ja igawese halastusega tahan ma sind koguda ütleb Jehowa su Lunastaja. Jes. 54, 7. 8. Sest et see mis Jumalast on teada, on awalik nende sees, sest Jumal on neile seda teada annud. Sest tema tema nägemata asju, nii hästi tema igawest wäge, kui jumaliku olemist näikse maailma loomisest, kui neid tähele pannakse tegudest nõnda, et nemad ei wõi endid wabandada Rom. 1, 19. 20.

2. Millel algus on aga lõppu pole.

Selle osa alla kuuluvad inglid, k. kedel algus on, kuid lõppu ei ole. „Jesus wastas ja ütles nelle: Seefnatse maailma lapsed wõtawad naifi ja lähewad mehele; aga kes wäärt on arwatud teist maailma saama, ja furnust üles tõusma, ei need ei wõta naest, ega lähe mehele, sest nemad ei wõi mitte enam surra; sest nemad on inglite sarnased ja Jumala lapsed, et nemad ülestõusmise lapsed on. Luk. 20, 34 — 36. Edasi „igawene rõõm“, „igawene troost“. Waata Jes. 35, 10; 2 Tes. 2, 16. Hing päew on „igawene seadus“, üks „igawene märk“. Ta sai Paradiisis sisseseatud Jumala imede mälestuseks (Paul 111,4) on wiimasel ajal Jumala laste juures üks uueks loomise märk (Ebr., 4, 9. 10) (2 Mos. 31, 16. 17.; Hesek 20, 12, 20) ja saab ka uuel maal peetud. Jes. 66. 23. Hing. päew on siis „igawene seadus“ mis Paradiisi aias algas, millel aga lõppu pole.

3. Pikk aeg millel algus ja lõpp on.

Siia kuuluvad, Juutide ohwriwadused,

misugused kui „igawene wiis“ sisseseatud saiwad aga Kristuse ristisurmaga lõppefid. Waata 3 Mos. 3, 17; 2 Mos. 13, 17; 1 Mos. 17, 7. 13. 19. Edasi tähendatakse aega, mil inimene hauas on, kui „igawene“ Rog. 12, 5. Tuli, mis altaril igawesti põlema pidi. 3 Mos. 6, 6.(13.) Tuli mis Jerusalemma linna üle tuli, seepärast et juudid hing. päewa ära teotasid, „ei pidanud kustutatud saama“ kuid ei põle täna enam. Jer. 17, 27. Sellest wõime näha, et ta ainult kindlat määratud aega põlema pidi, nimelt nii kaua, kuni selleks oinet jattus. See oli „kustutamata“ tuli, misugune põles kuni kõik otsas oli. Sel wiisil saab wiimaks ka „gehenna“ tuli (Jlm. 20, 7 — 9) misugune peale nende 1000 aasta põlema saab, kustutamata tuli olema. Mrk. 9, 43. 47; Jes. 66, 24. Ta ei saa ilmoitata põlema niisamuti nagu Jerusalemma tuli (Jer. 17, 27) lõppemata ei põlenud, waid ainult niikaua, kuni kõik otsas on, mis põlema wõib. Nii leiame et Jumala sõna igawest tuld ei õpeta. Armas Jumal ei waewa (piino) inimesi tuhandeid aastaid, waid huffab neid ära, otse kui Kora seltsi (4 Mos. 16, 32; 17, 14), ja kui inimesi, kes Sodoma ja Komorra ajal elasid. Igaüks saab nõnda „kuidas tema siin elus on teinud wagu see hea ehk kur.i“ „Sest see saab sündima, et inimese poeg saab tulema Ija auu sees oma inglitega! Ja siis tasub tema igaihe kätte tema töö järele. 2. Kor. 5, 10; Mat. 16, 27,

Jumala soow on alati olnud oma rahwa seas, nende südametes, elada. Tema headus, õrnus, armastus ja halastus pidid alati tema laste seest wälja paistma. Tema tahab iga oma lapsega end igaweseks ajaks ühendada ja kõike oma au enda laste sees awalikuks saada lasta. Jumala tahtmine saab sinu tahtmine olema ja oma muutwata, igawese kisu on ta sinu südamesse kirjutanud, ning sinul on alatine rõõm tema tahtmist teha.

Mati saab sinu meeles küsimine olema: Kuidas wõiks ma oma Jumala meelejärele elada? Niisugune elu on üksnes tõeline kristlus, üks õnne, rõõmu ja rahu elu. Ja niisugune elu on kõlblik igawese elu jaoks; sest Kristuse tulekul saab ta kõik niisuguseid, kes juba oma maapäälises elus Jumala au on wastupaistnud, selle kirjeldamata au sisse wiima, mis Jumal on neile walmistanud, kes teda armastawad.

G. W. Hoekarth.

KAUA AJA JÄRELE.

A. S. Maxwell.

(6. järg).

Ta kirjutab: „Spirittismuse kahjulit mõju, nii meediumide kui teiste osawõtjate ergufawa pääle, oli neis spiritistlikes ringkondis, kus mina liikusin, arwurikastel juhtumistel äärmiselt kaugeleulataw ja kui mina mõni aasta tagasi enda läbikäimise nendega katkesin, siis leidsin, et ma seda ainsamatki filmapilkku liiga wana ei teinud, sest mitte üks minu ergufawa ei olnud täiesti ärakurnatud, waid ma leidsin ka et mu tahte jõud nõnda oli nõrgenenud, et see, ehk sellest küll übe 15 aastat möödas, weel tänini enda horiliku tugewuse astmele pole jõudnud.

Mõni aasta tagasi wõtsin ma sellest tege wusest nõnda elawalt osa et ma suurema jao oma ajast selle pääle kulutasin ja lõpetas selles niisuguse filmapaistwuse omandasin et mind ühe kohaliku spiritistlike istangu juhatajaks waliti. Seda ametit pidasin ma ühe aasta ja selle ringkonna liikmeid oli — nii palju kui mina mäletan — 40 ümber. Kuid pange tähele mis sündis! Nende 12 kuu jooksul said paljud selle wäikese gruppe seast, kes enne täielikult normaal inimesed olid, erguhaigeteks. Üks kaotas mõistuse täielikult ja teda wiidi nõdrameelsete majasse; teine kaotas sel määral waimse tasakaalu et ta ise enda elu wõttis.“ „Spiritualism and Insanity“ ltk. 34—36.

„Ma ei tea mitte prl. Wantling, kas teie spiritistlik ringkond siin ka juba midagi sarnast on läbtelanud.

Kuid mina wõin teile kinnitada, et teie mida sarnast kindlasti wõite oodata, sest waenlane poneb selleks igale poole oma wõrgud ülesse, et neid, kes sarnaste asjade poole kalduwad, hukatusesse saata. Mina soowitaksin teile wiibimatast sellest tege wusest lahutada.“

„Proua Brooks,“ hüüdis prl. Wantling wihast sätendawail silmil. „ma ei taha mitte enam kuuem siin wiibida ega end teist teotada lasta.

Mitmed daamid meie linna rikkamast ja peenemast seltskonnast asuwad selles seltskonnas; tõendada, et mitmed nendest kergesti nõdrameelsete asutusesse wõiksid sattuda, on lihtsalt häbematus. Niisuguseid kõnesid ei soowi ma enam mitte kuulda.“

Seda wõlbes ruttas prl. Wantling erutatult usse juure, awas selle ja lbi usse walju hoaga enda järel kinni.

„Nende wihiast peate neid tundma,“ ütles proua Brooks rahulikult.

„Wäga õige. Mina olen otse imestanud,“ ütles pr. Lennuf. „Kui õnnelik ma olen et teie siin olite, kui tema siia tuli! Wille kõige eest teie küll ei ole mind ärakõidnud!

Uga ma soowitsin et teie wõiksite seda hirmust unenägu ärakõidutada, mida ma õõsel nägin.“

Willes see siis oli, ütles küsitaw?

„Oh, see oli hirmus! Üks kõrge, waimu sarnane logu, minu mehe sarnase wäljanägemisega, lähenes minu woodile. Mul tõusis juur hirm, aga kui mina Jumala poole hüüdsin, kadus see logu.“

„Roh, see wõib olla et spiritistlikel istangul saadud ärewuse mõjul teie ärrituses olew pääaju midagi teile ettelujutas. Kui see aga midagi muud oli, siis püüdis küll saadan ise teid oma mõtlu alla saada ja saatis teile ühe oma kästjalgabest, kes teile meest ettelujutaks, et nõnda teid ikkagi oma mõtlu alla saada,

Uga tänu Jumalale, tema sai ärawõidatud. Niikaua kui teie õnnistegija pääle mõteldes woodisse heidate, ei tarwitse teil mitte seesuguse hirmsa kujutuse kordumist kartta. Kuid enne, kui ma teie juurest lahkun, tahaksin teile mõne hoiatusesõna ettelugeada.

Teid wõib jällegi kiusatud saada niisugustele koosolekutele minema. Siis mõtelge selle pääle mis Jeesaja kirjutab: „Ja kui nemad wõtawad teile wõlde: Kõõsige pomisejate ja teadmameeste käest, kes kuuguwad ja ise eneses pomisewad, siis wastake: Eks rahwas ei pea oma Jumala käest küsima? Kas elawate eest peab surnute käest küsima? Hoidke käsudõpetuse ja tunnistuse poole; kui nemad ei räägi sedasinast sõna mööda, siis ei pea neil loitu olema.“ Jees. 8, 19—20.

Kui teie, proua Lennuf, weel oma mehe kohta mingisuguseid teateid soowiksite, siis ärge pöörake selleks mitte „pomisejate“ poole, waid „kõõs ja tunnistuse“ poole, mida Jumala sõnas leida on. Ainult säält wõite tõde leida.“

Ühe kahe nädala oli sellest ajast möödunud, kui see õudse sisuga telegramm toodi, mis tema armsa mehe surmast teadet tõi. Nja wool ja sellega kaasas käivad sündmused olid lese walult selle alguslise terawuse wõtnud ja proua Brooksi lahete awituspüüete mõjul tundis leinaja, et Jumal temale aitas raskuse koormat kanda.loomulikult paistis temale sagedasti, et lahumine pea wõimata läbikanda. Kui ta aga weel tulewikku waatas ja nende läbilatsumiste peale mõlles, mis tal weel eespool läbielada tuleb, siis näis, kui kiputs ta jõud nende raskuste all kokkuwarisema.

Üks tema peamuredest oli tema kodu.

Mitme suu jooftul, oli tema kõi oma jõudu kokkuwõtnud, et seda korrast ja alal hoida. Et temal sisetulekuallikad puudusid, kippus kogu majapidamine — sel määrast, nagu see enne ja siamaani olnud — üle jõu käima. Kõikide elutarbeainete kallinemise tõttu ei wõinud ta seda kõi enam enese päralt hoida.

Ta mõtles mõned toad wäljajüürida, kuid see oli temale nii wastumeelt, et ta neist mõtetest kohe lahkus.

Mitme päewa kestel kaalus ta seda küsimust ja mõtles, mis küll kõige parem teha oleks. Lõpulise otsuse tegemist kiirendas arsti poolt — kes türtort tema haiguse ajal arstinud — saadetud arwe ja selleks määratud tähtaeg. Arwe ei olnud tema kohta mitte üksi liig suur waid otse üle jõu käiw ja proua Lennufile ei paistnud muud wäljapääseteed, kui enda armsale kodule selga pöörata ja uut, wäiksemat kortit ostida, ning kokkuhoidlikumalt elama hakkata, kui ilalgi enne.

Kuid seda kaita oli äärmiselt raske. Unsam mõte selle päile, et kohast, millega nii palju armsaid mälestusi seotud, jäädawalt lahuda, oli äärmiselt walus. Ja misugune ema küll sarnasel juhtumisel teistiti tunneks?

Otsustud — tehtud. Proua Lennu läks kohe lähema mööblikaupleja juure ja kutsus jeda oma eluruumide sisseseadet waatama, millest ta mõned artitlid äramüüa mõtles.

Arimees oli kohe nõus hääd juhust kasutama ja täitis jalawääl: tulija soowi. Müüdawaid asju ülewaadates pakkus ta nende eest teatud summa, mis aga omani'ule haruldastelt wäitene paistis. Ta ei saanud sellega nõusse jääda waid awaldas lootust, et ta nende eest ehk kelleltki rohkem saab; jäi aga siiski selle juures nõutalt mõtlema.

Samal filmapilgul kuuldus sellegi koputamine uksele ja sisse astus proua Brooks.

„Tere hommikut minu armas“, ütles ta rõõmsalt sisseastudes. „Nagu näen on teil külalised; loodan, et ma teid liiga ei tülitata“.

„Oh ei“, wastas proua Lennu, „see on mööblikaupleja härra Sykes. Nii kui mäletate otsustasin oma majapidamist koondada, enam jagu mööblit ainelise kitsikuse pärast äramüüa ja üksikusse tuppa elama asuda“.

„Ja, ma mäletan seda.“

„Härra Sykes waatas müüdawad asjad üle, kuid pakkus mulle nende eest ootamata wäheste summa“.

„Lohin ma tüsida, kui palju see oli“.

„25 noela“.

„Mis?“ küsis proua Brooks äärmiselt ärritatult. Teie peaksite häbenema waest sõduri naist nõnda petta tohtes“.

Weel ilalgi ei olnud proua Lennu oma külalist nii ärritatud olekus näinud, kui nüüd, mida nähes mööblikaupleja toast lahkus ja proua Brooks wõitjana lahinguwäljale jäi.

„Ma olen wäga rõõmus, et õigel ajal sitta juhtusin“, ütles ta, kui nad kahekesi olid jäenud; teie oleksite kindlasti end petta lastnud, kui mina ei oleks appi tulnud“.

„Nüüd küsin teilt, proua Lennu, miks pärast tahate teie enda mööblit äramüüa ja mitte neid kuhugile hoiule anda? See ei maksaks ju ei tea kui palju ja kes teab kuidas kõi weel tulewikus läheb“.

„Miks pärast seda?“

„Mina teeksin küll nõnda, aga just miks pärast, seda jätan teile ütlema; muidugi on see teie otsustada.“

„Teie nõuanded on siamaale hääd olnud ja minu sisemine tung sunnib mind ka seekord teie nõu kuulda wõtma. Igaks juhtumiseks wõiksin ma ju seda paariks kuuls teha; raske on mul just sellepärast seda mööblit müüa, et see minu mehe enese kätetöö on. Raskust teeb mulle aga küsimine, kuhu neid hoiule panna.“

Sellega jaote juba hakkama ja kui teie kufagil mujal ruumi ei leia, siis leidub selleks ka minu juures mõni waba nurk.

See üsfinda ei teegi weel mulle kõige suuremat muret, waid palju enam see, kuhu ma omale uue, wäiksema elakortli leian. Selle suure kortli pean ma kohe äraandma, see teeb asjataalt suurt kulu, mis mulle täiesti üle jõu käib.

„Noh, ma wõiksin ka selleks otstarbeks teile ettepaneku teha“, ütles proua Brooks. „Ma ei tea küll mitte, mis teie selle kohta ütlete; aga mull on praegu juhtumisi üks suurem elutuba waba, mida ma ise ei tarwita — kas waft see teile elamiseks ei meeldiks?“

Järgneb.

Terwis, kasiuus.

Rolm peajoont terwisehoidmises.

Seda wanafõna: „Meie ei tunne ilaigi enne wee tähtsust, kui kaew weest tühi on“, ei wõi millegi muu asja kohta paremini tarwitada, kui terwisega ümberkäimise kohta. Ühtegi teist warandust ei hinnata nii wähe, kui seda kõigekallimat inimese elus. Millegi muu asjaga ei käida nii hoolimatalt ümber, kui terwisega.

Kui inimestel terwis on, siis teewad nad pea kõik mis wõiwad selleks, et teda kaotada; kui nad aga seda kord on kaotanud, siis reisiwad nad maad kui mered läbi, kannatawad mägede üffilduse mõnufutused ja mereäärse elu harjumatused ja seda kõik selleks, et kord hooletuse ja tähelepanematu läbi k. otatud terwist tagasi saada.

Terwise alahoidmise näuded on wäga lihtsad ja neid on arwu poolt õige wähe.

Lihtsus on terwisehoidmises kõige tähtsam. Selle kohta, et meie proegu liiga kiires tempos edasi elame, ei ole wähematki kahtlust. Elekter, aurujõud ja teised uuema aja mõnufuse abinõud asetowad meid oluforda milles meie saja aasta harilikku elu kogemusi ühe aasta jooksul läbi elame.

Esiwiliseeritud maailma äärmiselt pingule tõmmatud ärielu hoog ja kõigis asjus kiiretamine on nõnda meie pudusoonte-kawa pingule tõmmanud ja ärritanud et inimesed selle järeldufel kokkulangemisel ja olati haiged on.

Kuidas külw nõnda loikus.

„Urge effige mitte, Jumal ei lasse ennast mitte pilga o; sest, mis inimene ial külwab, seda tema ka leiab“. „Kas wiinamarju nopi-

tasse kibuwitsust ehk wiigi marju ohakaist“. Gal. 6, 7; Matt. 7, 16.

Mõtleme kord selle üle tõsiselt järele. Kuju-tage endale ette missugust segadust see esile tooks, kui sääl, kuhu terawilja on külwatud, korraga kartulid kaswaksid ehk jälle wastupidi. Kuid looduse seadus on nii taimete kui inimeste juures ühtlaselt kindel ja muutmata.

Enneaegsed inwaliidid.

Wäga palju inimesi on nõnda suurel määral looduseseadusi tähelepanemata jätnud, et nemad wõrdlemisi warastel eluaestatel inwalidideks muutuwad. Arstid on neile fagedasti ütelnud, et nad ilaigi enam täiesti terweks ei saa. Sellejärele aga, kui need inimesed kõlbiselt ja looduse nõuete kohaselt elama hakkasid, said weel paljud nendest wõrdlemisi hääle terwislike seisukorrade.

Inimesed peawad end tihhti terwislikest miljonärideks ja sellepärast käiwad eneste terwisega pillawalt ümber. Kui nad aga terwislikest pankrotti jäid, ja wiimaks enda terwise ja jõu wäljaande enda terwislike sissetule-

luga tasakaalu seadsid, wõisid nad hää terwise juures elada.

„Mina wõin kõiki süüa“.

Mõni üffil himude ori, kes oma kasinatelt wanematelt raudse tehaehituse pärandanud, wõib ehk mõnikord suurustada, et tema wõib kõiki aineid süüa ja juua ja kõik terwiseaduse eeskirjad ilma nähtawa kahjuta ja hädaohuta tähelepanemata jätta; sest ei wõi aga weel järelbada, et teised seda ka teha wõiwad.

Tagasi loodusesse! peaks ikka enam ja enam inimesoo hüüdsõnaks saama.

Toitlusainete allikad.

Toiduse suhkurt ja tärklisi saadakse leivest, teraviljast, kartulistest, juureviljast, suhkrust, siirupist ja puuviljast. Rosvaolluseid saadakse võist, koorest, õlidest, pählitest ja munakollasest. Munawalge ollust saab lihast, pählitest, ubadest, ernetest, piimast, juustust ja munadest. Ruum ei luba siin mitte nende valmistamise kohta sõna võtta. Olgu ainult öeldud, et enamatel korradel põhjalik keetmine, iseäranis tera- ja juurevilja valmistamisel, hädastarvilik on. Teadus ütleb meile, et tärklis ja munawalge põhjalikku keetmist tarvitavad.

Närimine.

Sellejärele, kui toit on hästi keedetud, peab see ka samuti hästi peeneks näritud saama, kui see kergesti seedu peab olema.

See on iseäranis tärklisfalsaldavate ainete kohta massew. Tärklis muudetakse suuila ptyaliini läbi suhkruks. Toit on ainult nii kaua meie tahmise mõju all, kui see suus on; päale selle on see meie mõju alt kõrvaldatud.

Kui toidu päale nii kaua õiget mõju avaldatakse, kui see alles meie mõju all on, siis saab seedimisel palju vähem raskust olema. Selleks, et tärklisi kergestiseedivaks teha, peab seda alati teiste ainetega segatult närima. Seda peab nõnda osadesse purustatud seama, et seedimismahlad kõigeväiksema osakestega kokku puutussid.

Ratsed näitavad, et maomahl ühe tunni jooksul ühe millimeetri paksuse munawalge osa läbiseedib. Sellest võime selgesti munawalget ja tärklisi falsaldavate ainete põhjaliku närimise tarvidust teada.

Puhas õhk.

Kui tähtis õhk meie kehale on, näeme sellest, et inimene ilma õhuta ainult mõned minutid võib elada. Elu võib nädalate kestusel ilma toiduta, päevade viisi ilma veeta, aga ainult mõned minutid ilma õhuta elalhoitud saada.

See on üleüldiselt tuntud, et selleks, et tuli põleda võiks, õhu tarvis on. Kui lam- bil ehk ahjul õhu juurepääs raskendatud, põlevad nad väga tumedalt. Samuti on ega ta lugu inimese kehaahitusega. Meie kehal on selleks õhu tarvis, et põlemist edendoda ja see jälle omalord sünnitab keha soojust ja jõudu.

Kui õhu juurdewool takistatud saab, siis kustub eluleet pikkamisi aga kindlasti.

Kopsud on õhutorud, mille laudu meie kehaahituse ahi temale tarviliku osa õhu saab. Neid peab selleks dieiti tarvitatama, et küllaldasel määral hapnikku jõödud toiduse äröpdletamiseks ligi juhtida.

Üks meie sees ainete äröpdlemis protsessi juures tekkivatest saadustest on süüsihape gaas; teine on vesi. Süüsihape gaas mürgitab meie siseid, kui seda suurel määral kokku kogub. See mürgine ollus saab ühes õhuga kopsude läbi väljasaadetud. See on teine põhjus, mis- päroost tähtis on võimalikult palju õhu sise- hingata.

Kõik on enom-vähem tuttavad hariliku külmetamisega. Paljud mõtlewad, et nad end siis ärakülmetavad, kui nad end waba õhu mõju alla annavad. See waade ei ole aga õige.

Üks põhjanaba uurija oli lord mitu kuud kõigekülmemas põhjamaa kliimas, magas enamal juhtumistel külma õhu käes ja ei külmetanud end lordagi.

Kui ta aga praeguse aja tsiviliseeritud elutingimiste sekka tagasi pööras, meie laudadel leiduwat moodiat toitu söi ja kinnise õhuga taas magas, külmetas ta end peagi ära.

Zuhanded õpiwad nüüd enda terwise pä- rast wabas õhus magama. Üks teatud kirjoni- tõendab, et mõne aasta jooksul enamjagu inimesi wabas õhus magama saawad.

Kui see aeg tõesti tuleks, siis ei saaks enam niipalju haigeid olema; kopsutiifus, kopsupõletik ja teised laela- ja kopsuhaigused kaotaksid siis täielikult.

Dr. W. A. Ruble.

Sõnate äätika kohta.

Kas võib äätikat toitlus- või maitsesainete hulka arvata? Ei, kindlasti mitte! Tema on lagunemise ja kõdunemise sünnitus ja saadus.

Ratsed, mis tehtud merefigodega, koertega ja kodujänestega on näidanud, et äätikas veel suuremat hävitamise mõju maitse päale avaldab, kui alkoholi. Ka magu kannatab äätika mõju all. Ühe noore tütarlapse läbitõetamisel, kes kõhnemaks jäämise otstarbel oli äätika

kat tarwitanud, leiti et mao seinetel wäikesed augud sees olid, mida äätikas tekitanud.

Meie kehal ei ole tarvidust äätika järele.

Sitroni mahl annab terwisele kasulikku ja palju parema maitse list hapet; ainult rikutud maitsega inimene võib teisiti otsustada.

Kas peatsime äätikat tarwitama?

Seda ei peats üheski tegema kes iseenda ja oma armjate terwist hoida tahab.

Noor/oo osakond.

„Soia oma südant...!“

Targa Salomoni Opetuse-õnades leiame meie palju aulikka kalliskiva. Need kalliskivid ei ole mitte maised ega maises mõttes liivid, vaid igasugused sügavmõtelised töed. Üks neist väga tähtsatest töödest on: „Soia oma südant, enam kui kõik muud, mis tuleb hoida, sest temast tuleb elu välja.“ Sp. Sõn. 4,23. Siin on kõne elust ja surmast, mis südametegewuse läbi otsustatud on. See aulik Jumala käsk, mis Salomoni läbi antud, on maksew kõigile; see hüüd kõlab nüüd ka sulle ja mulle armas kaassõber ja wõitleja, — iseäranis noortele hüüab Issand täis heasoowilikkust ja armastust:

„Soia oma südant!“

Meie peame küll ka teisi elundid piirits hoidma, nii näituseks: silmi (Jon. 31,1) et need ainult ausate asjade peal wiitwiks ja Kristuse elust eeskuju wõtaks; siis ka weel keelt, et see ainult kõlblisi sõnu räägiks. Peale selle räägib Püha Rivi käte, jalgade ja n. e. dieti tarwitamisest; aga tähtsam kõigest on süda „sest temast tuleb elu välja,“ ja „millest süda täis, sellest räägib suu,“ ja tema ihade mõju all on kõik teised liikmed.

Kui nüüd Jumala käsk meie südames on, siis tulub seal elu välja; kui seal aga Jumala wastuse käsk sees on, siis on meie elutegewus südamest tulewa juhtimise läbi surmaks. Sellepärast peab iga elaw hind oma südant väga hoidma ja läbi katsuma, kas ta südames on Jumala tahtmine ehk käsk, mida Issand walmis on igasfe soowiwasfe südamesse andma Jer. 31,31—33.

Paljud eksiwad aga weel sellega, et nad loewad end küllalt heaks ja ütiewad oma südames rahu olema aga unustawad ära, et ka „süda on kawalam petma, kui mingisugune muu asi.“ (Jer. 17,9.) Sagedasti petab saadan inimese südame enesele ja sumbutab teda rahuliseks, kuna aga siis kui tõsine walgus, Jeesus, südamesse lastud saaks, alles ilmiks tuleks, et endine rahu, walerahu oli, et endin: südame seisuford surmaks oli. Igawese elu kätte saamise pärast kasume täna omad südamed läbi, kas seal sees on elu tee.

Et aga oma südant nii hoida, et seal Jumala tahtmine walitseks, selleks on palju abi tarwis. Jeesuse tõutus on: „Kui teie minu sisse jääte, ja minu sõnad teie sisse jääwad, siis palute teie, mis teie tiial tahate, ja see peab teile sündima... sest minuta ei wõi teie midagi teha.“ Joh. 15,7,4. Mõnda mõistame siin, et südant dieti hoida, selleks on Jeesuse abi alati meile walmis. Palu teda, tema aitab, et sa wõid oma südant hoida.

Kõige hoolsusega

ja et see selle hoidmise tagajärjel wõiksid elu pärida.

Et diete mõista kõige hoolsusega südamehoidmist, tahame mõningad wõrdlused selleks õppida.

„Soia südant kui tempelt.“ Tempel on püha koht ja ainult jumalateenistuseks määratud. 29, 15 — 19). Altaril pidi püha tuli alati põlema, kust ohwerdamiseks tuld wõeti. Nii ka süda. See peab püha ja ainult jumalateenistuseks olema määratud. Oh, kui sagedasti aga teenitakse terwe oma südamega, iseäranis noorte hulgas, kuradit. Seiksem see pahe välja omaft südamest ja hoidkem teda pühana ja puhtana. Lassem eneste südames alati püha ohwrituli, Püha Waimu leegitsemine, põleda.

Palugem Jeesust, et tema wõtaks ka meie südant tempelt puhastada, otse kui ta siis maapeal käies ajaliku tempelt puhastas. Matt. 21, 12. 13.

1) „Soia oma südant, kui warandust!“

Warandust peab väga hoidma ja walwel olema, et ta kaduma ei lähaks. Waranduse pärast näewad nende omanikud muret, kurbust, uneta öid ja südame walu. Puhast süda on kallim kui ajalik warandus, sellepärast „olge kasiwad, walwake, sest teie waenlane kurat, käib ümer kui mõitraja lõukoer, ja otsib teda tema wõiks ära neelata. Selle wastu seiske kindlasti...“ 1. Peetr. 5, 8. 9. Kas sa oled walwas südame hoidmise pärast, et su süda wõiks Jeesusele alalhoidud olla? Mõttele järele, noor kaaswõitleja ja walwagem ühes seltsis!...

3) „Hoia südant ku' aeda!“

Kiast kikkutakse umbrohi välja. Selle koht ei ole mitte seal. Ujas peab ainult willi kasutama ja nende hulgas ka lõhnawad lilled. Umarohti aga taistab wiisakaswu edu ja torgib õrnad õied ja lehed läbi; ta võtab kaswujõu ja maarammu ära. Hoolas aednik ei salli umbrohtu. Ta puhastab oma aia sellest puhtaks. — Süda on aed. (Ül. I. 4, 12). Umbrohti südames-aia on uhkus, kannatamata meel, uskmatlus, armastusetus, wihtamine ja palju sellest-naast. Need umbrohu idud peab enne südamest kikkutama, kui nad weel pole puuks kaswanud. Ratsugem järele, mis kaswab meie südamete sees, kas umbrohi wõi willi. Jeesus kui südamete tundja ei soowi mitte ohakate hulgas kõndida, waid otsib oma eluasemeks seda südant, kus head teod ja armastus sees on, — ta lõnnib ainult lillede hulgas. Ül. I. 6, 2.

4. „Hoia südant kui kindlust!“

Kindluse walli peal on alati wahimehed väljas. Nii pea kui waenlane tuleb, kogutakse sõjamehed ja aetakse pealetulija tagasi. Kui aga wahti wallil ei ole, langeb kindlus waenlase saagiks. Südame waenlane on saadan. Tema saadab tuliseid nooli välja, et meie südant omale wõita. Jälle peame walwjad olema ja ennast jumalikkude sõjariistadega warustama. „Seepärast wõtke Jumala sõjariistad kätte, et teie wõite wastu panna kurjal päewal ja wõite seisma jääda...“ Ew. 6, 13—17.

5. „Hoia südant kui wahialust!“

Kurjategijaid, kes on seadusest üleastunud, pannakse kindla wahi alla. Kui aga wangiwahi hooletu on, peaseb kurjategija põgenema. Waht peab walwel olema. Süda on ta sagedasti kurjategija. Ka tema püüab lubatud piiridest välja minna. Ta unustab sagedasti end ära ja eksi. Süda on aga mõistuse wahi alla antud. Meie peame selle eest hoolt kandma, et ta ei põgene Jumala sõna piiridest välja. Walwagem oma wahialust, et tema käib „sedasama nõõri mööda“, mis Jumal on omes sõnas piiriks pannud ja hoitkem teda

igal ajal

oma mitmesuguste elutegewuste ja juhtumiste sees. Walwagem südame üle, kui üksi oleme. Ürgem mõtelgem, et kui üksi olen, siis wõin mõelda ja teha mis tahan, ega keegi ei näe. Inimesed küll ei näe, aga Jumal näeb seda ja saadan otsib silmapilku, et seda õulorda kasutada. Kurat pettis Ewa siis ära, kui ta üksi, ja mehest eemale läinud

oli. Ewa ei hoidnud oma südant igal ajal. Täna on saadan weel wihasem, kui tol korral, „sest ta teab, et temal pisut aega on“. Seepärast, hoia hoolegal

Peetrus ei hoidnud oma südant mitte siis kui ta seltskonnas oli. Ta istus pärast Jeesuse wangiwõtmist. Juuda rahwa poolt, tule ääre õue peale soojendamaks. Seal ütles keegi naine temale ja seltskonnale, „ka see sinane oli temaga“. Peetrus, kartes et ta wahest teda wangistataks, salgab seda. Aga ta ei tee seda mitte ükspord, waid kolm korda. Ta ei walwand õieti enese üle, ta ei annud diget tunnistust Kristusest seltskonnale. Teda tunti juba ta wiisakast kõnest ära, et ta Kristuse järelejäija oli, aga Peetrus ei taha lasta välja paista; ta tahab seltskonnaga ühesugune olla ja „tema hakkas ennast wäga needma ja wanduma“. Matt. 26, 69 — 74. Nii ka sina, kaaswõitleja. wõid eksi, kui tahad seltskonnaga ühesugune olla. See oli Peetrusele aga suuriks kurwastuseks (salm 75), ja ta just niisamuti meile, kui end unustame. Seepärast olgem ka sel puhul walwjad ja kui oleme seni wast eksi, pööragem Peetruse wiisil uuesti Jeesuse poole, saagem alandlikuks ja hoidkem südant jälle igal ajal.

Ka siis peab südant hoitama, kui meie teame et oleme kõik omad kohustused täitnud. Meie ei pea oma kohustuste täitmise järele mõtlema, et nüüd pole meile enam midagi tarwis. Just siis on tarwis Jeesuse abi, sest tema teab, misugune läbielu temal oli siis, kui ta kõik oli teinud. — Kui Jeesus ristitud oli, wiidi ta kõrbe, kus teda saadan kuusas. Jeesus wõitis saadana ära südame hoidmise läbi igal ajal lausega: „Kirjutatud on!“ Matt. 3, 15; 4, 1 — 10. Wasta ka sina, noor kaaswõitleja, nõnda...!

Ed. Mägi.

Ratkestatud ahelad.

Sellest oli just kaks kuub möödas, kui Netti ühel ewangeliumi kuulutuse koosolekul läis ja sääl Jumala sõna üle wäga huwitatud sai. Sääl oli Jumala sõna temale esimist korda selgeks seanud ja piibli raamat ilmus hoopis uues walguses tema ees. „Piibli uurimine teeb tõesti palju rõõmum, kui need romaanid ja uudisjutud, mis ma olen harjunud lugema“, ütles tema kuulatajale ja sellepärast ei taha mina enam seega oma nooruse aega wiita, waid piiblist oma raamatute seas auu koha anda. Netti oli seda tõsiselt mõelnud ja eh! küll aasta juba lõpule oli jõudnud, wõttis tema kindlasti ette piibliaastaga peale hakata. Üks kuu aega

pärast seda oli see kirjandus, mis tema aastate wiisi suure huwitusega oli lugenud, nende majasse toodud ja Netti oli seda awamatalt laua pääle jätnud, Tema oli piibli lugemise ja uurimisega nõnda tegewuses, et seda tühist kirjandust tähelegi ei pannud. Kuid ometigi tuli temale ühel päewal selle jutu kangelane meelde mille üle ta enne teatud koosolekul käimist lugenud oli.

Jutu sisuks oli ühe tütarlapse hädaohtlik seisuford ja Netti huwitas väga, kuidas küll see lugu lõppeda wõiks. Mida enam ta selle pääle mõtles, seda enam kaswas uudishimu. Wiimaks otsustas ta ainult nii kaua lugeda, kuni täte teaduse oma küsimuse kohta saaks. Aga peagi tuli ta selle otsuse juure et iga päew 15 minutit juttu lugeda ja seda aega omale puhke ajaks tarwitada.

Nüüd aga oli Netti piibli lugemisele pühendatud aja selle jutu lugemiseks määranud. Jutt, mida ta sel õhtul luges, wangiastas tema mõtteid nii, et muile mõtetele ruumi ei jäänud. Suur seina kell tiksus tähelepanemata edasi; tunnid möödusid kui lennates üks teise järele.

„Oh ja aeg!“ hüüdis Netti korraga, kui ta sella filmas. See aeg läheb nii ruttu mööda, kui unenägu. Oma süüdi tundes tegi ta piibli lahti ja katsus lugeda. Tema filmad jooksiwad üle elu sõnade, kuid mõtted olid kõik selle wangiastawa jutu juures. Abitall pani ta piibli ära ja kummardas ennast palwele. Sõnad kofsiwad küll, aga ta mõtted tõttasid ikka ja ikka selle loetud juttu juurde. Netti teadis et tema palwe kõigefõrgema armu trooni juure ei tõuse.

Aeg oli juba liiga hiline ja ta pidi wõidise minema, sellepärast ei püüdnud ta enam palwetada, waid andis oma mõtetele waba woli loetud roomani juures wiibida, millest tema meel wangiastatud oli ja uinus magama. Ehmatanult ärkas ta unest. Ta tundis ennast istuwat ja hüüdis dudselt: Kus — kus mina olen?

Oma käsa wäljasirutates tundis ta omale tuntud seina, lauda j. n. e. „Oh“, õhtas ta fergemalt. „Aga kui see tõesti tõsi oleks olnud“, ütles ta hirmunult. Siis ilmus nähtud unenägu weel kord tema filmade ette ja ehmatuse hüüid kostis ta hüüklte. Tema unenägu oli olnud järgmine:

Tema ees oli hiilgaw linn, mille toredust wõimata kirjeldada. Tema armsad omalsed seisiwad müüri peal ja kutsusiwad teda. Jeesus ise sirutas oma käed tema poole. Ta tahtis nendest sinni wõtta, kuid midagi nägematatahtistas teda seda tegemast. Ümber waadates

filmas ta pilti, mille mõjul tema werelööf lippus seisma jääma. Tema seljataga oli üks kohutaw kuristik, pime kui öö. Selle ääres mängisiwad kurjad waimud ja waatasid lõbusal naerul tema pääle. Häitselt tuli temale meelde, et nad ehk tema üle naerawad. Ennast lähemalt waadates nägi ta, et kõik elu ajal loetud jutud ja romaanid teda ahelana ümberpõimisid ja teda nõnda finni hoidsid, et omal jõul nendest wabaneda wõimata oli. Hirmunult pööras ta pilgu nende päält ära ja waatas hiilgawa linna poole, mis nii ligi ja ilus oli. Kõik oma jõudu kokku wõtes, tahtis ta edasi minna. Seal kõlas üle tema öla pilkaw naer ja teda tõmmati wägise selle koleda kuristiku poole. Karjatades ärkas ta unest ja leidis end woodis istumas. Kõigel omal elu ajal ei unustanud Netti seda põrutawat õtt ja kõrwaldas kõik tühised romaanid enda lugemiselaualt. Ta pühendas kõik oma noorust selleks, et kord ise selles hiilgawas linnas olla ja ka weel paljud teisi romaanide ahelikust päästa, meeles pidades, mis Paulit ütleb: „Soia, mis ilmalaitmata, ja waata see peale, mis õige; sest selle inimese wiimne järg on rahu“.

Saa inimeseks ja kristlaseks.

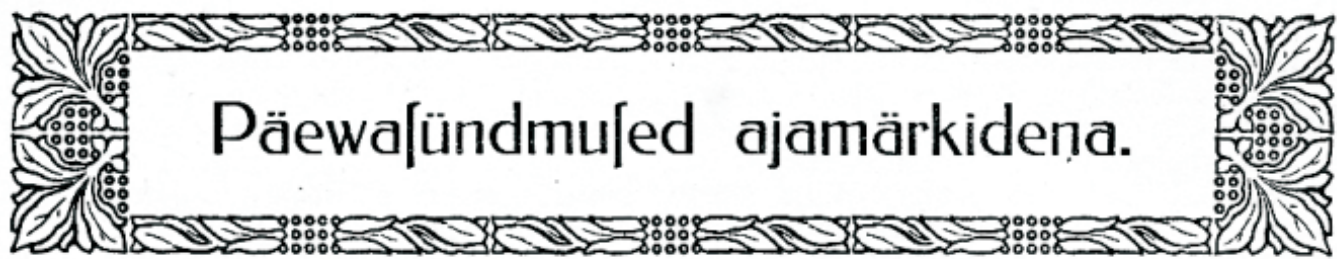
(Järg.)

Kanna selle eest hoolt, et su igapäewane elu ka sind ennast päew-päewalt iseloomu poolt kõrgemale aitaks. Siis saad ja isegi isenele üle jimestama, mida sina kõik wõid kordasaata. Kõigeenam hoiu selle eest, et sa midagi selleks ette ei wõta, et teistest paremini teha—üle trumbata; kui sa seda püüdma hakkad, siis lähewad sinu ette wõtted nurja.

Mees on see kes alati enda loomulikkuse alal hoiab ja selles piiris end täielikkuse poole arendab. Sina oled sina ja ei wõi mitte nõnda kirjutada, laulda ega mängida, kui teised.

On palju asju olemas mis inimlikus puudulikkuses ometigi täielik on. Tõelik inimlus jääb alati alandlikult omapärasuse juure, püüa sellepärast pühalikul tulidusega seda seemet idanema õhutada, mis sinu enda sees on.

Ära lasse end ilalgi oma edusammudest liig waimustatud saada kuid samuti ka mitte maharõhutud saada laisusest ja arwuslusist. Inimesed, kes sind arwustawad, on niisama wähe täielikud, kui sinagi. Remad on jagada üheüks ja sina peal, wilemolt järele mõeldes, tühi keenele ees läbi tundma, et a inimlistele otjustele nõnda juure tähenduse oled annud. Sais mees ei tee seda ilalgi.

Päewasündmused ajamärkidega.

Patu ajajärg.

Nõnda nimetatakse praegust ajajärku ja ja seda isegi usmatade poolt. Ameerika ühes tähtsamas päewalehes oli hiljuti selle kohta pikemalt sõna wõetud, kus muu seas kirjutatud oli: „Meie oleme palju kuulnud teaduse, edu ja uuemate liikumisabinude ajajärgust, aga nüüd näib weel üks uus, isäralik ajajärg esile ilmunud olema: patu ajajärg. Inimestel ei ole enam vähemaltki patu tunnet“. See on tõesti lurb ideaali ja annab põhjust kõigealwemat kartta. Sest mida küll wõiksite rahwapõlswelt oodata, kes patu läbi tuimestatud ja enda õrnemad tunded lootanud on?

Tarwitseb ainult ajalehtede listu jälgida et näha, kui tõde see on. Kõige koledamad kuriteod saadetakse kartmatast sest päewajal toime. Wargused, rööwimised, mõrtsukatööd, abielurikkumised — kõik on euneolemata määrat päewakorral ja kõlbluse ning aususe mõistele saab ainult põlgdus osaks.

Mis peaks küll nende kohutawalt suurenewate pahede põhjus olema. Seda leitakse siiski, kust teda laugelt suurem enamus kõige-wähem otstib.

Paljud rahwa walmulikud juhid on juba aasta kümned rahwale õpetanud, et Jumala käsi olla Kristuse läbi kõrwaldatud, ja kõik inimesed olla selle alt wabad.

Kuid kes ei häbene Jumala käsust üleastuda, see jätab ka rahuliku südamega kõik inimlikud seadused tähelepanemata. Kirikud enda awalikult Jumala käsu wastase õpetusega on suuremalt osalt selles süüdi, et meie ajajärku patu ajajärguks nimetatakse.

„Käsu alt wabad, kui õnnelik elul!“ lauldasite kirikutes kõigest jõust; see laul paneb iga kurjategija rinnus tuttawad healed kõlama — ja „käsu alt waba!“ hüüab ka tema walmustatult.

D.

* * *

See on ümberlütkamata ideaal, et igakõiks, kes tõendab, et Jumala käsused pidada wõimata on, weel ewangeliumi ümbermuutwat wäge pole tundma saanud, seega siis tõeliku usu tee pealt laugel on. Ütleb ju Jumala sõna: „Seepärast et liha meel on waen Jumala wastu; sest tema ei heida Jumala käsu alla, sest tema ei wõigi heita“. Room. 8, 7.

Ajakohased,

Waimulikud kõned, peetakse järgmistes linnades:

- Tallinn, Merepuiestee, 14-a.
- Tartus, Pihlwa tän. nr. 10, kort. 2.
- Narwas, Peetri turg, Luschkowi maja nr. 10.
- Rakweres, Pikk tän. nr. 68.
- Lapal, Rabala tän. nr. 4.
- Paides, Lai tän. nr. 9.
- Pärnus, Karja tän. nr. 3.
- Kuresaares, Kubermangu tän. nr. 6.
- Walgas, Uus tän. nr. 24.
- Wõrus, Jüri tän. nr. 6.
- Saapsalus, Kalda tän. nr. 15.
- Lõrwas Pikk tän. nr. 1.

Kõik, keda huwitab meie ajal maailmas walitsewate enneolemata olufordade ja sündmuste tähendus kui ka maakera ja kogu rahwa saatus, need ostku praegu trükiti ilmunud raamat:

„Maailma tulewik“.

Sind broschüürilt 125 mkr.

Saada: „S. P. U. Eesti Liidu“ kontorist, Merepuiestee nr. 14a Tallinnas ja raamatumüüjatelt.

„Tõe Sõnumi“ aastakäigu hind on 180 m. Üht nr. maksab 15 „

Wäljaandja: 1895 a. ajutat. 7 p. Abw. Eesti Silt. Tellimised kui ka rahasaadetused saata Martha Raba'le Merepuiestee nr. 14-a Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Bärengrub, Posti tän. nr. 48, kort. 5, Narwas, kuhu kaastööd tulewad saata. D-U. „Narwa Kirjastusühifuse“ trükk, Narwas. 1924.